

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH240030
NAZWA
OBSZARU Poczesna koło Częstochowy

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ B	1.2. Kod obszaru PLH240030	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Poczesna koło Częstochowy

1.4. Data opracowania 2008-07	1.5. Data aktualizacji 2024-03
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres: Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail: kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW:	2009-10
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*):	2012-01
Data objęcia obszaru ochroną SOO:	2023-04
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony SOO:	rozp. MKiŚ z dn. 10 marca 2023 r. w spr. soo Poczesna koło Częstochowy (PLH240030)

2. POŁOŻENIE OBSZARU

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

Długość geograficzna
19.1156

Szerokość geograficzna
50.7176

2.2. Powierzchnia [ha]:

39.17

2.3. Obszar morski [%]

0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2

Nazwa regionu

PL22	Śląskie
------	---------

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0
%)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
6410			7.35		M	B	C	C	C
6510			0.01		P	D			

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą odnosić się zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.
- NP: jeśli dany typ siedliska nie istnieje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisywać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jaskinie: w przypadku siedlisk typu 8310 i 8330 (jaskinie) należy podać liczbę jaskiń, jeśli nie są dostępne szacunkowe dane na temat powierzchni.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N10	77.09

N12	22.91
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Obszar obejmuje rozległy kompleks łąkowo-leśny na terenach podawnej eksploatacji rud żelaza. Szatę roślinną tworzą duże powierzchnie łąk z rzędów Arrhenatheretalia, Molinietalia, zbiorowisk szuwarowych oraz różnej wielkości słabo wykształcone zagajniki z młodym drzewostanem osikowym i brzozowym, nawiązujące warunkami siedliskowymi i składem florystycznym do lasów łęgowych i grądów. Do najwartościowszych przyrodniczo należą fitocenozy z rzędu Molinietalia a szczególnie ze związku Molinion - łąki trzęślicowe z zespołu Molinietum caeruleae.

Przedmiotowy obszar Natura 2000 położony jest w północnej części województwa śląskiego. Ostoja leży w powiecie częstochowskim, na obszarze gminy Poczesna. Według fizyczno-geograficznego podziału Polski opisywany obszar znajduje się w obrębie prowincji Wyżyna Polska, podprowincji Wyżyna Śląsko-Krakowska, w makroregionie Wyżyna Woźnicko-Wieluńska w mezoregionie Obniżenie Górnej Warty.

Przedmiotowy obszar Natura 2000 występuje w obrębie tzw. Częstochowskiego Okręgu Rudonośnego. Na obszarze środkowej części Częstochowskiego Okręgu Rudonośnego dominują utwory jury środkowej, reprezentowane przez osady pięter: aalenu, bajosu, ujawu i batonu.

Rzeźba terenu środkowej części Częstochowskiego Okręgu Rudonośnego jest bogata i urozmaicona. Zróżnicowanie to wynika zarówno z budowy geologicznej, jak i prowadzonej tu od XIV w. działalności górniczej. Tak więc, oprócz form naturalnych, występuje w krajobrazie badanego obszaru wiele różnych form antropogenicznych.

Badania nad glebami zbiorowisk łąkowych Częstochowskiego Okręgu Rudonośnego wykazały, iż pod względem typologicznym należą one do trzech typów; są to: gleby gruntowo-glejowe (rząd - gleby zabagniane, dział - gleby semihydrogeniczne), gleby murszowate (rząd -- gleby pobagienne, dział - gleby hydrogeniczne) i gleby płowe (rząd - gleby brunatnoziemne, dział - gleby autogeniczne).

Pod względem hydrograficznym przedmiotowy obszar w całości należy do dorzecza Warty (II rzędu), wchodzącego w skład dorzecza Odry (I rzędu) (Podział hydrograficzny Polski... 1980). Dorzecze Warty, w obrębie badanego terenu można z kolei podzielić na zlewnie i dorzecza III rzędu. Wody podziemne badanego obszaru występują w dwóch piętrach hydrologicznych: czwartorzędowym i środkowo jurajskim. Omawiany obszar, według regionalizacji klimatycznej Gumińskiego (1948), należy do częstochowsko-kieleckiej dzielnicy rolniczo-klimatycznej, natomiast według rejonizacji klimatycznej Romera (1949) oraz Wiszniewskiego i Chełchowskiego (1975), do Krainy Śląsko-Krakowskiej w ramach regionu Wyżyn Południowopolskich.

4.2. Jakość i znaczenie

Przedmiotem ochrony w obszarze jest siedlisko przyrodnicze: 6410

6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion)

Reprezentatywność: B (dobra) – siedlisko cechuje się stosunkowo typowym składem gatunkowym, o licznych gatunkach typowych, w tym rzadkich. Zaznacza się jednak obniżenie ich pokrycia i ustępowanie w związku z rozprzestrzenianiem się gatunków ekspansywnych

Powierzchnia względna: C ($2\% \geq p > 0\%$) – siedlisko w obszarze zajmuje powierzchnię poniżej 7,35 ha, co jest wartością niewielką (0,04%) w stosunku do raportowanej dla Polski powierzchni 200,75 km².

Stan zachowania: C (średni lub zdegradowany): Stopień zachowania struktury: III – średnio zachowana lub częściowo zdegradowana. Siedlisko z dużym udziałem gatunku ekspansywnego (trzcinnik piaskowy), który silnie wpływa na strukturę i zasięg siedliska. Obecne inne gatunki ekspansywne, nieliczne obce gatunki inwazyjne oraz zauważalna ekspansja krzewów i podrostu drzew. W efekcie znaczna część płatów siedliska cechuje się niezbyt licznym, rozproszonym udziałem gatunków typowych. Stopień zachowania funkcji: III – średnie lub niekorzystne perspektywy. Długotrwały brak odpowiedniego koszenia płatów siedliska spowodował rozprzestrzenianie się gatunków ekspansywnych. Na części powierzchni wyparły one gatunki typowe i doprowadziły do fragmentacji płatów. Skutkuje to ograniczeniem możliwości regeneracji siedliska. Możliwość odtworzenia: II – możliwe przy średnim nakładzie środków. Siedlisko wymaga intensywnego koszenia przez okres przynajmniej kilku lat w celu poprawy stanu zachowanych płatów, a nawet dłuższego dla częściowej regeneracji siedliska w miejscach obecnie zajętych przez gatunki ekspansywne. Działania te

są prowadzone i zatrzymały pogarszanie się stanu siedliska, jednak konieczna jest ich kontynuacja dla osiągnięcia poprawy stanu. Ocena ogólna: C (znacząca) – siedlisko z dość licznymi gatunkami typowymi (w tym rzadkimi), jednak wykazuje silne rozprzestrzenianie się gatunków ekspansywnych, czego efektem jest ustępowanie płatów siedliska. Zmiana tego stanu rzeczy możliwa, jednak wymaga intensywnych zabiegów ochronnych przez okres przynajmniej kilku lat [6].

Ponadto na terenie obszaru stwierdzono występowanie siedliska niebędącego przedmiotem ochrony w obszarze: 6510.

6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)

Brak szczegółowych danych odnośnie do tego siedliska, gdyż dane są niskiej jakości; Ten typ siedliska przyrodniczego występuje na opisywanym obszarze w formie nieistotnej dla jego ochrony, tzn. powierzchnia w obszarze jest zaniedbywalna i/lub sposób wykształcenia odbiega znacznie od wzorca syntaksonomicznego, zatem jego reprezentatywność zaklasyfikowana została jako "D" i nie poddano go dalszym ocenom (nie nadano ocen: powierzchnia względna, stan zachowania i ocena ogólna). W sezonie 2015 r. oraz 2021 r. ten typ siedliska nie był poddawany weryfikacji [1].

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
H	K02		i
H	K04		i
M	I01		o
L	J02.01		o
L	A02		i
L	E01.03		o
L	E03		o
M	G01.03		o
Oddziaływania pozytywne			
Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
H	A04		i

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednocześnie.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ		[%]
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj	0
	związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0

Własność łączna lub współwłasność	0
Prywatna	0
Nieznana	100
Suma	100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

1. Kołodziejek J. 2001. Roślinność łąkowo-bagienna na górniczo zniekształconych obszarach środkowej części Częstochowskiego Okręgu Rudonośnego Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego Łódź2. Cabała S. 2008 Raport z weryfikacji kompletności sieci Natura 2000 w województwie śląskim3. Kopeć D. 2010. Raport roczny. Monitorowane obszary Natura 2000. Walaszczyki w Częstochowie (PLH240028). Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion). w: Wyniki Państwowego Monitoringu Ochrony Środowiska – Siedliska4. Krause R. 2015. Raport z monitoringu przeprowadzonego przez RDOS w Katowicach5. Michalska-Hejduk D. 2018 Raport roczny. Monitorowane obszary Natura 2000. Poczesna koło Częstochowy (PLH240030). Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion). : Wyniki Państwowego Monitoringu Ochrony Środowiska – Siedliska6. Kulpiński K. Tyc A. 2021 Działania ochrony czynnej wraz z monitoringiem na siedliskach nieleśnych w obszarze Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy PLH240030. Monitoring siedliska 64107. Analiza własna RDOS w Katowicach w zakresie 6410, lipiec 2022 r.

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

[Powrót](#)

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach
Adres:	Polska Pl. Grunwaldzki 8-10 40-127 Katowice
Adres e-mail:	sekretariat@katowice.rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☒ Tak	Nazwa: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 28 czerwca 2016r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy PLH240030 (Dz. Urz. Woj. Śl. z 2016r. poz. 3642) Link: http://dzienniki.slask.eu/#!/legalact/2016/3642/
☐ Nie, ale jest w przygotowaniu	
☐ Nie	

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:

PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH240030

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

☒ Tak ☐ Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych
(opcjonalnie)

--